

Bohinj

planinsko-izletniški vodnik

KAZALO

Predgovor	5
Praktični napotki	9

Dolinski sprehodi

1. Bohinjsko jezero	18
2. Slap Savica	22
3. Dolina Voje in slap Mostnice	25
4. Slapova Ribnice	28

Sredogorski izleti

5. Vodnikov razglednik	30
6. Studôr, Uskovnica	33
7. Rudnica	38
8. Možic	41
9. Črna prst	45
10. Vogel	50
11. Komna, Bogatin, Mahavšček	55
12. Črno jezero, Dom na Komni	59
13. Koča pri Triglavskih jezerih	62
14. Planina Vogar, Pršivec	67

Visokogorske ture

15. Viševnik	72
16. Ográdi	74
17. Tosc	78
18. Veliko Špičje	82
19. Vrh nad Škrbino	86
20. Triglav	91

Viri	103
-------------	-----

Ko se pelješ od Bleda proti Bohinju, se pod Babjim zobom dolina nenadoma močno zoži. Zadnji zaselek pred zožitvijo se imenuje Óbrne, kajti pohlepni Turki so se tam menda obrnili, prepričani, da ni smiselno nadaljevati v zakotje temačne Soteske. Tam skozi je takrat vodila le za silo urejena pot, ki je bila zaradi ozke doline speljana gor in dol po strmem levem bregu Save Bohinjske. Bohinjci, ki jim je bilo tako prihranjeno turško pustošenje, so ji rekli pot »skoz' Štenge«, kar je staro krajevno ime za Sotesko. Onkraj nje se svet odpre in skozi Nómenjsko kotlino se pripelješ do začetka Bukovske ali Spodnje Bohinjske doline, kjer se na levi južno nad bitenjsko cerkvijo Marijinega vnebovzetja skromno dviga griček Ajdovski gradec (582 m). Ta nekoč najpomembnejša strateška točka Bohinja, kjer je v preteklosti stala utrdba, je danes povsem zaraščena, čeprav je za vedno zapisana v literarno zgodovino kot Črtomirovo domovanje v Prešernovem Krstu pri Savici, hkrati pa je to eno od najpomembnejših bohinjskih arheoloških najdišč, tesno povezano z bogato zgodovino bohinjskega železarstva, staro več kot 2500 let. Jugozahodno od Ajdovskega gradca leži največje naselje Bohinjska Bistrica, proti zahodu pa si ob Savi Bohinjski sledijo gručaste bukovske vasice od Broda (rojstni kraj pisatelja Janeza Mencingerja, ki sameva na nasprotnem bregu Bohinjske) in Savice (ime vasi) do Ribčevega Laza ob Bohinjskem jezeru. Kdo bi si mislil, da je v tej deželici največje slovensko stalno jezero, ki ga poleg slavne rečice Savice napajajo še številni po večini hudourniški potoki. Nepozaben in vsakič drugačen je **sprehod okrog jezera**, ki se začne pri cerkvi sv. Janeza ob obljudenem mostu, pod katerim odteka Jezernica, ki se od sotočja z Mostnico sto metrov nižje imenuje Sava Bohinjska. Njeno povirje do Soteske najbolj natančno omeji bohinjski prostor. Ob pomoči tega vodnička se lahko sprehodiš ob nekaterih potokih, ki na svoji poti v dolino v slapovih padajo čez višje ali nižje pragove (**Savica, Mostnica, Ribnica**). Glavni planinski ali gorniški cilji pa se dvigajo okrog Bohinja kot

posamezni vrhovi imenitnega gorskega venca z veličastnim Triglavom na čelu. Glede na njegovo višino in lego »gor na severu« se južna meja Bohinja na nasprotni strani imenuje Spodnje Bohinjske gore (po tolminsko Peči), najbolj ustrezno ime za ta greben pa je Bohinjsko-Tolminske gore (po zgledu Kamniško-Savinjskih Alp), ki se, sodeč po opisu v zemljevidu obnovljene Bohinjske planinske poti (2007), počasi uveljavlja v zadnjem času. V tem grebenu lahko s tem vodničkom obišeš **Možic nad Soriško planino**, botanično znamenito **Črno prst**, **Vogel** nad istoimenskim smučiščem, mogočen **Vrh nad Škrbino** ter pravljichen **Bogatin nad Komno**, kamor te privede tudi izlet čez **Komarčo** mimo **Črnega jezera**. Nad znamenito **Dolino Triglavskih jezer** se lahko vzpneš na **Veliko Špičje**, **Fužinárske planine** (tako naglašajo domačini) boš spoznal pri vzponu na **Pršivec** – razgledni pomol nad jezerom – in na **Ográde**, ki se dvigajo nad prijazno **Planino V Lazu**. Nad **Pokljuko** te čaka razgledni **Viševnik**, krona vseh tur je seveda vzpon na **Triglav**, njegove tri glave pa si lahko najbolj razločno ogledaš s tolstega **Tosca**. **Studôr** in **Vodnikov razglednik** sta imenitni razgledišči na čudovita bohinjska prostorja, ne nazadnje pa je tu še gora, okrog katere se Bohinj vrti – **Rudnica** s središčno lego med Spodnjo in Zgornjo Bohinjsko dolino. Priporočljivo se je zapeljati okrog nje, da поблиže spoznaš pritličje Bohinja.

Od kod sploh izvira ime Bôhinj? Domačini najraje razložijo, da je Bog nekoč razdelil svet ljudem, na koncu pa je nekje ob strani zagledal skupino, ki je tako mirno in potrpežljivo čakala na svoj delež, da je pozabil nanjo. Ti ljudje so se mu zasmilili in tako jim je odstopil najlepši del svojega raja. Ker Bohinjci rečejo Bogu Boh, se ta prelepa deželica danes imenuje Bohinj. Arheološke raziskave kažejo na navzočnost človeka v bohinjskem visokogorju že v bronasti dobi (pred približno 3000 leti). Lovci, iskalci rud in nabiralci so prvi raziskovali planote od Pokljuke in Komne do Pečane pod Ratitovcem, intenzivna poselitev Bohinja pa se je zlasti zaradi precej pogostih nahajališč železove rude (limonitnega bobovca) začela v 6. stoletju pred Kristusom. Tako se je tamkajšnje prebivalstvo v veliki meri preživljalo z železarstvom od železne dobe pa do leta 1890, ko je Zoisove fužine na Bistrici upepelil

uničujoč požar. V želji po predstavitvi te kulturne dediščine je nastal mednarodni projekt Železna pot, ki združuje več alpskih dežel. Gre za spodbujanje kulturnega turizma z oživljanjem starodavnih rudarskih poti; na območju Bohinja se med drugim lahko odpraviš po sledih bobovca na Pokljuki ali po sledih Zlatoroga med Voglom in Komno, kjer so se v preteklosti mudili iskalci železove rude, pod Bogatinom pa je marsikdo upal tudi na zlate najdbe (več o Železni poti izveš v Muzeju Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici – tel. 04/577-01-42). Železarsko-trgovske poti so zaradi zelo težavnega dostopa v Radovljiško kotlino dolga tisočletja povezovala Bohinj predvsem s Primorsko čez prevale Bohinjsko-Tolminskih gora (Vrh Bače oz. Baško sedlo, Čez Suho, Globoko, Škrbina).

Druga pomembna gospodarska dejavnost, ki je odločilno vplivala na podobo kulturne krajine Bohinja, je planšarstvo na bohinjskih planinah, ki se je ohranilo vse do danes. Zaradi opuščanja paše in zlasti košnje je velik del travinja sicer že preraslo grmovje in gozdovje, v zadnjem obdobju pa si Bohinjci opazno prizadevajo za ohranjanje tradicionalnega planinskega pašništva tudi v kombinaciji s planinstvom v obliki nekakšnega »sirarskega izletništva«. Številne planine in posamezne kmetije povezuje tako imenovana Turistična sirarska pot. Kaj je za novodobnega mestnega planinca lepšega od srebanja kislega mleka na planini s pogledom na okoliške vršace in ob spremljavi pesmi kravjih zvoncev? Kdor pa želi še dodatno okusiti, kakšno je bilo življenje v Bohinju pred začetkom izletništva, mu toplo priporočam povest Janeza Jalna Trop brez zvoncev. To je skoraj obvezno čtivo za vsakogar, ki mu je Bohinj prirasel k srcu.

Odmaknjen bohinjski kot, ki ga je izletništvo zajelo pred dobrimi sto leti z izgradnjo bohinjske železnice (1906), nosi prvenstvo na marsikaterem področju od prvega vzpona na Triglav (1778), ustanovitve prvega (na žalost nesojenega) slovenskega planinskega društva Triglavski prijatelji (1872) in izgradnje prve slovenske planinske koč pod Črno prstjo (1894) do pobude (1908) za ustanovitev naravovarstvenega parka nad Komarčo

(uresničila se je 1924.), kar je bil zametek današnjega Triglavskega narodnega parka – neprecenljive naravne dediščine. Bohinjci imajo torej planinstvo in gornišstvo v genih že stoletja, zato ne preseneča, da so leta 1977 vrhove okrog Bohinja povezali v Bohinjsko planinsko pot in jo posvetili štirim domačinom, ki so prvi osvojili vrh Triglava (Luka Korošec, Matija Kos, Štefan Rožič, Lovrenc Willomitzer). Leta 2007 so jo ob 30. obletnici obnovili in tedaj natisnili tudi zemljevid z dnevnikom.

Vodniček Bohinj je namenjen izletnikom in planincem za kopne razmere. Paleta izbranih izletov in tur je silno pisana, kot je pisan Bohinj. Zatorej si bo lahko vsakdo z lahkoto izbral primeren cilj, ki je pravzaprav samo pika na »i« prehojeni poti, polni doživetij, navdihov, srečanj, razgledov. Vse to boš odtlej nosil s seboj kot dragocene spomine, ki bodo porajali nova hrepenenja ...

Preden prestopim uvoda prag, ti zaželim še varen korak!

Andraž Poljanec

PRAKTIČNI NAPOTKI

V knjižici so opisani izleti in planinske ture na območju Bohinja. Kot izhodišča so na začetku vsakega opisa navedeni kraji, do katerih se lahko pripelješ z avtom; izjeme so Rjava skala, kamor te pripelje gondola smučišča Vogel, ter vzpona na Veliko Špičje in Vrh nad Škrbino, ki sta opisana kot samostojni turi z izhodiščem v Koči pri Triglavskih jezerih oz. v Domu na Komni. Bohinjski gorski svet je precej na gosto posejan s planinskimi postojankami, kar lahko s pridom izkoristiš in si turo raztegneš na dva dneva. V naslednjih odstavkih boš našel podatke o kočah, poteh, opremi, Gorski reševalni službi ter na koncu še izbor druge vodniške literature in zemljevidov, ki pokrivajo območje Bohinja. Na kraju samem boš lahko dobil potrebne informacije in nekaj vodniške literature na Turističnem društvu Bohinj v Ribčevem Lazu (tel. 04/574-60-10) ali v Lokalni turistični organizaciji (LTO) Bohinj v Bohinjski Bistrici (tel. 04/574-75-90) ter na dveh bohinjskih planinskih društvih – PD Srednja vas (tel. 04/572-32-13) in PD Bohinjska Bistrica (tel. 04/572-14-52).

Velik del Bohinja pokriva območje Triglavskega narodnega parka, zato je treba opozoriti na nekaj zakonskih določb za planince in izletnike: v parku je prepovedano parkirati oz. puščati vozila ter šotoriti zunaj za to določenih krajev (en kamp je v Bohinjski Bistrici, drugi pa v Ukancu na koncu jezera), prepovedano je kuriti ogenj oz. pripravljati žerjavico zunaj za to urejenih prostorov ter kakorkoli plašiti prosto živeče živali. Poleg tega velja splošno priporočilo, da ničesar ne odnašamo in ne puščamo v parku.

Seznam planinskih koč

Brunarica na Soriški planini, 1280 m (tel. 041/521-138, info. 04/511-78-35). Stalno odprta od 1. maja do 30. septembra in pozimi v času smuke, oktobra in novembra pa glede na vremenske razmere (običajno ob lepih koncih tedna). Brunarica nima statusa planinske postojanke, kar pomeni, da člani planinskih društev

nimajo običajnega popusta pri prenočevanju. Stoji tik ob cestnem prelazu med Bohinjem in Selško dolino (12 km iz Bohinjske Bistrice, iz Zalega Loga 10 km; asfaltirana cesta). Izlet **8**.

Litostrojska koča na Soriški planini, 1306 m (tel. 041/879-267). Odprta pozimi v času smuke, sicer pa ob lepih koncih tedna ali po dogovoru. Koča nima statusa planinske postojanke. Stoji na spodnjem delu soriškega smučišča nekaj minut zahodno od velikega parkirišča na cestnem prelazu med Bohinjem in Selško dolino (12 km iz Bohinjske Bistrice, iz Zalega Loga 10 km; asfaltirana cesta). Izlet **8**.

Orožnova koča na Planini Za Liscem, 1346 m (tel. 051/442-550, info. 041/759-560). Stalno odprta od 15. junija do 15. septembra, mesec in pol prej in pozneje pa ob sobotah, nedeljah in praznikih. Dostop iz Bohinjske Bistrice 2 h, od Mencingerjevega doma 45 minut manj. Izlet **9**.

Dom Zorka Jelinčiča na Črni prsti, 1835 m (tel. 051/662-071, info. 041/468-469, 05/380-82-60). Stoji tik pod vrhom Črne prsti. Odprt od 15. junija do 20. septembra, v začetku junija in oktobra pa ob sobotah in nedeljah. Dostop iz Bohinjske Bistrice čez Planino Za Liscem (3.30 h), od Mencingerjevega doma 45 minut manj; z baške strani je iz vasi Stržišče dobre 3 h. Izlet **9**.

Koča Merjasec na Voglu, 1535 m (tel. 04/576-87-90). Stalno odprta. Koča stoji le 50 m od Ski hotela Vogel na Rjavi skali, kamor pripelje gondola iz Ukanca. V bližini je mogoče prenočiti tudi v brunaricah Murka in Burja (tel. 041/992-458), ki pa nimata statusa planinskih postojank, kar pomeni, da člani planinskih društev nimajo običajnega popusta pri prenočevanju. Peš dostop iz doline: od hotela Zlatorog skozi Žagarjev graben ter čez planoto Lopato (2.30–3 h), iz Ribčevega Laza mimo hotela Bellevue (3 h). Izlet **10** in tura **19**.

Koča pri Savici, 653 m (tel. 040/695-787, info. 01/231-26-45). Odprta od aprila do oktobra, v preostalem času pa ob sobotah, nedeljah in praznikih. Dostop peš od hotela Zlatorog v

Ukancu (45 min), z vozilom po asfaltirani cesti iz Ukanca 3 km, od Sv. Janeza (Ribčev Laz) 7 km. Koča pri Savici je izhodišče za izlete **11**, **12** in **13** ter za turi **18** in **19**.

Dom na Komni, 1520 m (tel. 040/695-783, 040/620-784). Stalno odprt. Dostop od Koče pri Savici (2.30 h). Izleta **11** in **12**, tura **19**.

Koča pod Bogatinom, 1513 m (tel. 040/645-865, info. 04/572-32-13). Odprta od 18. junija do 1. oktobra ter med novoletnimi in prvomajskimi prazniki. V preostalem času odprta po dogovoru. Koča je od Doma na Komni oddaljena 15 min, iz doline od Koče pri Savici pa 2.45 h. Izlet **11**.

Koča pri Triglavskih jezerih, 1685 m (040/620-783, info. 01/231-26-45). Odprta od 15. junija do 15. oktobra. Dostop od Koče pri Savici čez Komarčo (3 h), od Planine Blato čez Fužinarske planine (3–3.30 h), od Doma na Komni (2.30 h). Izlet **13**, tura **18**.

Zasavska koča na Prehodavcih, 2071 m (tel. 051/614-781, 041/844-776). Odprta od 16. junija do 25. septembra. Pri turi **18** pripelje do koče opisana pot od Koče pri Triglavskih jezerih čez Veliko Špičje. Običajen dostop od Koče pri Triglavskih jezerih pa vodi po dolini Triglavskih jezer (2 h). Drugi možni dostopi: iz Stare Fužine čez Fužinarske planine in Za Kopico 6 h, iz Trente skozi Zadnjico 4 h, iz Trente skozi Trebiški dol 4.30 h. Tura **18**.

Kosijev dom na Vogarju, 1054 m (tel. 051/613-367, info. 031/301-206). Odprt od 23. aprila do 1. oktobra, v preostalem času pa ob sobotah, nedeljah in praznikih, če je dostop mogoč. Iz Stare Fužine (1.15 h), gozdna cesta je speljana po dolini Suhe (8,5 km iz Stare Fužine). Izlet **14**.

Koča na Planini pri Jezeru, 1453 m (tel. 051/632-738, info. 041/901-999). Odprta od 30. maja do 30. septembra. Dostop: gozdna cesta iz Stare Fužine je speljana po dolini Suhe do Planine Blato (7 km), od koder je do koče 1 ura hoje. Peš iz Stare Fužine mimo Kosijevega doma na Vogarju 3 h. Izleta **13** in **14** ter tura **18**.

Bregarjevo zavetišče na Planini Viševnik, 1625 m (tel. 031/270-884, info. 01/546-29-35). Odprto od 20. junija do 20. septembra. Pri izletu **14** pripelje do zavetišča opisana pot s Pršivca, običajen dostop pa vodi s Planine Blato čez Jezero ali pa z Vogarja naravnost čez Hebèt in Gorenji Viševnik (2–2.30 h, iz doline 1.30 h več). Izlet **14**.

Planinska koča na Vojah, 690 m (tel. 051/308-959, info. 04/572-32-13). Odprta od 29. aprila do 1. oktobra, v oktobru pa ob sobotah in nedeljah. Dostop iz Stare Fužine čez Hudičev most in ob koritih Mostnice 1 h (gozdna cesta iz Stare Fužine 3,5 km). Izlet **3**, tura **20**.

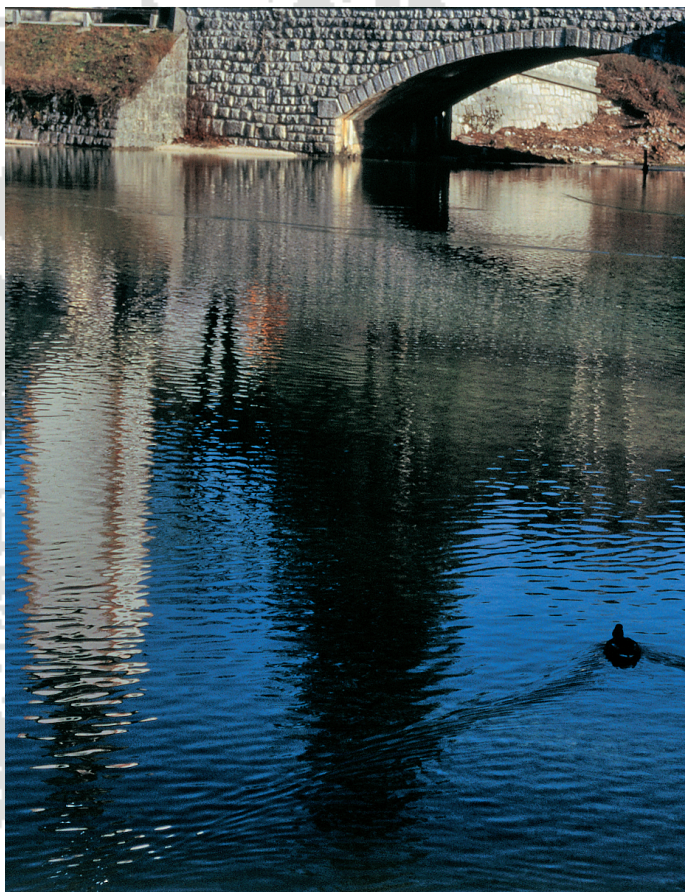
Planinska koča na Uskovnici, 1154 m (tel. 031/341-814, info. 04/572-32-13). Odprta od 4. junija do 1. oktobra, v preostalem času pa ob sobotah, nedeljah in praznikih (novo leto, 1. maj). Dostop iz Stare Fužine ali iz Srednje vasi (oboje 2 h), od Planinske koče na Vojah (2.30 h), lahko pa tudi z Rudnega polja (45 min). Gozdna cesta pripelje iz Srednje vasi, vožnja z avtom je po občinskem odloku dovoljena do Loma (7 km; spodnji del planine), od koder je do koče še 20 min hoje. Izlet **6**.

Vodnikov dom na Velem polju, 1817 m (tel. 051/607-211, info. 04/572-32-13). Odprt od 20. junija do 3. oktobra. Dostop z Rudnega polja na Pokljuki 3 h, od Planinske koče na Vojah 3.30 h, iz Stare Fužine 4.30 h, sicer pa tudi iz Krme (4 h). Tura **20**.

Dom Planika pod Triglavom, 2401 m (tel. 051/614-773, info. 04/574-40-69). Odprt od konca junija do konca septembra. Pri turi **20** vodi mimo doma sestop s Triglava, sicer pa je dostopen od Vodnikovega doma na Velem polju (1.45 h), od Triglavskega doma na Kredarici (1 h), od Tržaške koče na Doliču (2 h), iz Krme čez Konjsko sedlo (5.30 h). Tura **20**.

Triglavski dom na Kredarici, 2515 m (tel. 04/531-28-64). Stalno odprt; oskrbovan od 15. junija do 15. oktobra, preostali čas v zasilni oskrbi meteorologov. Dostop z bohinjske strani mimo

Vodnikovega doma in čez Konjsko sedlo (z izhodišča Rudno polje 5 h; z izhodišč pri Planinski koči na Vojah ali v Stari Fužini 5.30–6.30 h), sicer pa tudi iz Vrat, Kota ali Krme (vse 5.30 h). Tura **20.**

Poti

Opisane poti so glede na nadmorsko višino cilja razdeljene na **dolinske sprehode**, **sredogorske izlete** in **visokogorske ture**. Sprehodi po dolinah vodijo po gozdnih cestah in poteh, na izletih v sredogorju se vzpneš do višine 2000 m, vendar so poti na posameznih mestih lahko že zahtevnejše ali delno izpostavljene, visokogorske ture pa potekajo nad 2000 m pretežno po skalnatem svetu. Vse ture v visokogorju vodijo po markiranih poteh (izjemi sta netežavna vzpona na Ograde in Tosc), ki so na težavnih in izpostavljenih mestih zavarovane z žičnimi vrvmi in opremljene s klini. Varovala so redno vzdrževana, poškodbe pa so zaradi vremenskih vplivov ali padajočega kamenja vselej mogoče. O stanju poti so praviloma obveščeni oskrbniki izhodiščnih koč, vse informacije pa so na voljo tudi na Planinski zvezi Slovenije. Glede na zahtevnost poti so ture razvrščene na lahke, srednje zahtevne, zahtevne in zelo zahtevne markirane (označene) ter neoznačene poti. Za markirano pot velja, da je označena z rdeče-belo Knafelčevo markacijo. Neoznačene poti so v tem vodniku bolj izjemne, so pa v glavnem lahke, dobro uhojene in orientacijsko preproste. **Lahka planinska pot** omogoča varno hojo brez pomoči rok tudi manj izurjenim planincem; **srednje zahtevne** so poti z enim zahtevnejšim in bolj izpostavljenim mestom, kjer si moramo zaradi varnosti pomagati z rokami; **zahtevne poti** so na izpostavljenih in nevarnih mestih, kjer si pomagamo z rokami, opremljene z varovali; **zelo zahtevne** so poti, ki vodijo čez strme stene ali grebene in so opremljene z železnimi klini in žičnimi vrvmi, ki jih uporabljamo za varovanje in napredovanje.

Omeniti je treba Slovensko planinsko pot, ki vstopi v območje Bohinja čez Prehodavce, nato te popelje po dolini Triglavskih jezer (tura 18) in naprej na Komno, ki jo zapusti čez Bogatinsko sedlo. Po primorski strani Bohinjsko-Tolminskih gora vodi do Vogla, od tam pa po razglednem grebenu ali tik pod njim do prevala Vrh Bače.

Hudourne vode so se jeseni 2007 znesle tudi nad Bohinjem. Poškodovale so zlasti poti v nižjih legah. Nekatere so domačini že uredili, nekaj odsekov poti pa še čaka na popravilo.

Oprema

Pred opisom vsake ture je navedena oprema, ki je lahko izletniška, gorniška ali visokogorska. **Izletniška** ne potrebuje posebnega opisa, poudariti je treba le pomen ustreznih podplatov čevljev (čeprav so lahki in nizki), kajti tudi na zložnih travnatih ali gozdnih poteh lahko naletiš na mokre in spolzke odseke. Primerna obutev je nasploh najpomembnejši del planinske oziroma gorniške opreme. Njena osnovna naloga je zagotavljanje zadostnega trenja s podlago, pri visokih čevljih pa še opora gležnjem. Če se zavedaš dejstva, da je najpogostejši vzrok nesreč v gorah zdrs, potem je očitno, da utegne biti od obutve v določenem položaju odvisno celo tvoje življenje, zato dobro premisli, kakšnim čevljem boš zaupal varen korak. Na sredogorskih izletih in na lažjih turah v visokogorju uporabljamo **gorniško opremo**, kar pomeni višje planinske čevlje, ki bodo pri hoji po strmejših, koreninastih poteh ter na krajših skalnih odsekih zadostna opora gležnjem. Zelo priporočljive so zložljive pohodne palice, ki precej olajšajo hojo navkreber, zlasti pa razbremenijo kolena pri sestopanju. V nahrbtnik poleg rezervnega perila sodijo tudi nepremočljiva vetrovka, pribor prve pomoči, pripomočki za orientiranje (zemljevid, kompas, po možnosti višinomer), žepni nož, mobilni telefon (dobro je vedeti, da je signal včasih boljši, če nekoliko sestopiš z vrha hriba) ter aluminijasta folija, ki jo ob morebitni nezgodi uporabiš za preprečevanje ohlajanja poškodovanca. Za **ture v visokogorju** so potrebni visoki, robustni gorniški čevlji. Dobrodošla je možnost pritrditve polavtomatskih derez, kajti na visokogorskih turah zlasti zgodaj poleti velikokrat naletiš na snežišča z zelo predelanim – trdim snegom, kjer hoja brez cepina in derez ne bo varna. Pametno je vzeti čelado, da ne nosiš glave na pladnju. Na zelo zahtevnih poteh, zavarovanih z jeklenicami, je zelo priporočljivo imeti opremo za samovarovanje (to pride v poštev pri vzponih na vrh Triglava in na Vrh nad Škrbino). Poleg tega moraš za visokogorje obvezno imeti še kapo in rokavice, priporočljiva so sončna očala ter zaščitna krema za kožo in ustnice. Čelna svetilka je obvezna, če obstaja verjetnost, da te ujame noč. Če dvomiš o zadostni meri svojih izkušenj za osvajanje visokih gora,

premisli o najemu gorskega vodnika. Seznam in informacije so na voljo na Planinski zvezi Slovenije, v Bohinju pa se lahko obrneš na Alpinsport (04/572-34-86).

Gorska reševalna služba (GRS)

GRS pomaga obiskovalcem gora v stiski ali ob morebitni nesreči. Klicna številka je 112 (regijski Center za obveščanje), žal pa v gorah zaradi razgibanega sveta mobilni telefon ne deluje povsod (signal je včasih boljši nekoliko pod vrhom hriba). V tem primeru mora pisno sporočilo o nesreči prispeti do obveščevalne točke (planinske postojanke, visokogorske kmetije, druge postojanke v gorskem svetu ali do policijske postaje v dolini), od koder bodo klic na pomoč posredovali GRS. Obveščevalne točke so vidno označene z znakom GRS. Ker so nekatere postojanke zunaj poletne sezone zaprte, je GRS ponekod namestila naprave SAPOGO – samodejne radijske postaje za klic v sili (na območju Bohinja je takšna naprava nameščena na Vodnikovem domu). Posredovati je treba naslednje podatke: kdaj in kje se je zgodila nesreča, kaj se je zgodilo, kdo in koliko je poškodovanih, kakšne so poškodbe in razmere na kraju nesreče ter podatke o sporočitelju. Če nobena od zgoraj omenjenih možnosti obveščanja ni mogoča, je treba uporabiti mednarodni klic v sili, ki je šest znakov na minuto v enakih presledkih. Slišne ali vidne znake (klic, pisk, svetilo, ogledalo ...) ponavljaš, dokler ne dobiš odgovora – treh znakov na minuto v enakih presledkih. Klicu v sili se mora odzvati vsak in vest posredovati naprej, kot je opisano zgoraj. Na območju opisanih poti deluje reševalna postaja Bohinj, ki po potrebi pokliče na pomoč helikopter.

Zemljevidi in druga vodniška literatura

Bohinjsko jezero z okolico, 1 : 25.000 (Planinska zveza Slovenije)

Triglav, 1 : 25.000 (Planinska zveza Slovenije)

Julijske Alpe – vzhodni del, 1 : 50.000 (Planinska zveza Slovenije)

Triglavski narodni park, 1 : 50.000 (Planinska zveza Slovenije)

Atlas Slovenije, 1 : 50.000 (Mladinska knjiga)

Opozorilo: Pred odhodom obvezno preveri, kateri od zemljevidov v merilu 1 : 25.000 pokriva izbrano turo!

Habjan, V.: Manj znane poti slovenskih gora. Sidarta, Ljubljana, 2004
Klinar, S.: Sto slovenskih vrhov. Prešernova družba, Ljubljana, 1991
Mihelič, T.: Julijske Alpe – Bohinjske gore. Sidarta, Ljubljana, 2001
Mihelič, T.: Julijske Alpe, planinski vodnik. PZS, Ljubljana, 2003
(7. izdaja)
Poljanec, A.: Turni smuki. PZS, Ljubljana, 2003

16. OGRÁDI, 2087 m

**Lahka neoznačena visokogorska tura (Ográdi)
Lahek sredogorski izlet (planini V Lazu in Krstenica)**

Višinska razlika: 950 m

Oprema: gorniška

Čas: krajša celodnevna tura (6 h);
če izpustiš Ograde, 2–2.30 h manj

Kotanja fužinske Planine V Lazu se je od vzhodnih planin (Krstenica in Jézerce) v pradavnini ogradila s podolgovatim, neporaščenim hrbtom, ki mu povsem pristoji ime Ográdi. Obenem je bila ta naravna ograda kot naročena v obdobju, ko so se

Jesenski počitek Planine V Lazu

bohinjske vasi potegovala za planinski pašni svet – Planina Krstenica (skupaj s Planino Jezerce) je namreč na krajevnem območju Fužinárskih planin edina izjema, ker je češnjanska (sodi pod vas Češnjica). Krožna tura je speljana čez Planino V Lazu in Krstenico, kjer lahko v živo okusiš tisočletno tradicijo bohinjskega planšarstva. Vmes izkoristiš priložnost za dokaj lagoden in zelo razgleden vzpon na eno od osrednjih gora Fužinárskih planin – na Ográde, ki so od juga videti kot mehak travnat tepih pred okamenelo strogostjo njegovega veličanstva Triglava.

Ográdi kot podolgovata travnata preproga pred veličino Triglava

Opis: Izhodišče je parkirišče tik pred Planino Blato (1147 m), do koder pripelje gozdna cesta iz Stare Fužine po dolini Suhe (dobrih 7 km; plačilo pristojbine na začetku ceste). Seveda se lahko do tod vzpneš tudi peš čez Planino Vogar (Kosijev dom, 1054 m) ter naprej po cesti do Blata, kar podaljša turo vsaj za 1.30 h.

Slabih 200 m pred Planino Blato se s ceste odcepi traktorski kolovoz proti Planini pri Jezeru (kažipot). Slediš mu pičlih 10 minut do razcepa, kjer nadaljuješ po desnem kraku (kažipot za Laz). Široka pot (sprva kolovoz) vodi zahodno najprej vodoravno po gozdnem dolu (Pungrat), takoj za odcepom bližnjice proti Planini pri Jezeru pa zavije desno (severno) in se poševno vzpne nad kotanjo Planine Blato. Nekoliko višje (lesa) doseže izrazit dolec (Cagovec), ki se precej strmo pne severozahodno naravnost navzgor, dokler se ne izteče na zložnejši, vendar slabo pregleden svet, kjer se med smrekami kažejo vrhovi nad kotanjo Planine V Lazu (1560 m). Blagemu spustu in hoji po plastnici sledi krajši vzpon, nato pa bližino Laza napove mogočna pojava Debelega vrha, ki vstane pred teboj, tik preden se mimo kažipota za Krstenico spustiš na planino,

***Planike (očnice) naj rastejo
v naravni »vazi«, kjer so najlepše.***

ki si jo je zaradi slikovite lege ter vonja po bohinjski starožitnosti in kislem mleku vsekakor vredno približe ogledati (**s Planine Blato 1.15–1.30 h**). Nato se vrneš do odcepa za Planino Krstenico (kažipot). Pot se kratko vzpne proti vzhodu in kmalu pripelje do gruščnatega vznožja Ogradov. Slediš ji le še dobrih 50 metrov do kraja, kjer jo objamejo macesni. Tu te na levi pozdravi zajeten možic, ki označuje odcep za Ograde. Neoznačena steza (le nekaj možicev ti vmes pokima, da si na pravi poti) se najprej požene poševno vkreber, nato pa spretno odvijuga čez delno pečevnate južne strmali in nad ostanki nekdanje planine pripelje na krotak travnato-ruševnat hrbet, ki se v nekaj valovih vzpenja proti severu do vrha. Stezica te popelje poševno levo proti zahodnemu robu. Na prehodih skozi ruševje te morda preseneti hušk kakšne divje kure, na planjavah pa se odpira vse širši razgled, ki te pri kamnitem stožcu na vrhu sooči s Triglavom. **S Planine V Lazu 1.30 h, z Blata skupaj 3 h.** (V megli vzpon na vrh ni priporočljiv.)

Sestop: Z vrha sestopiš po smeri vzpona na pot Laz–Krstenica, ki ji nato slediš proti vzhodu. Pot se ovija okrog gozdnatih vznožnih obronkov Ogradov. Po izrazitejšem spustu v gozdu bodi pozoren na poti, posejani s kamni, kajti markacije so obledele in težko opazne, prav tako na osamljeni jasi, kjer poiščeš nadaljevanje poti na njenem zgornjem delu. Malo zatem na razcepu izbereš levi krak, ki te vodi sprva severno navzgor, nekoliko višje pa v vzhodni smeri doseže Planino Krstenico (1655 m) na njenem jugozahodnem koncu, kjer se združi s potjo, ki pripelje s Planine Blato, in po kateri boš pozneje sestopil. Od tu že zagledaš prve stanove na planini, nekaj korakov naprej pa še sirarico, kjer si v času paše lahko privoščiš slastno kislo mleko (**z vrha Ogradov 2 h**). Proti Planini Blato sestopiš po omenjeni poti, ki se z jugozahodnega konca Krstenice spusti proti jugu. Nekoliko nižje se dotakne traktorskega kolovoza, nato pa se mimo lovske kočice spušča v dolino desno od njega. Ko zdolaj spet naletiš na kolovoz, po njem sestopiš zahodno na Planino Blato. Levo blago navzgor po dovozni cesti je še nekaj minut do parkirišča. **S Krstenice 1 h, sestop z Ogradov skupaj 3 h.**